

Olydnad – en om ideologi

granatgevären när vi ändå gjorde inbrott, personen i fråga kunde ha köpt dem av oss och vi kunde ha skänkt pengarna till fattiga människor i syd...

Den som vill gå lite längre än lagen tillåter i syfte att åstadkomma förändring gör bäst i att först skaffa sig kunskap, var budskapet. Sprängkraften och legitimiteten i civil olydnad har främst att göra med icke-våld och öppenhet:

– Det finns ingen förändringskraft i dolt motstånd, öppenheten är poängen och det är viktigt att man tar konsekvenserna av vad man gjort, inpräntade Martin Smedjeback. Det räcker inte att brinna. Man måste också vara beredd att försvara sitt agerande i en rättegång.

Cecilia Stegö-Chilò, lite tilltufsad efter ett par duster med Gudrun Schyman och Claes Borgström, ville lyfta fram en annan civil olydnad-kultur än den som intresserade söderpubliken:

– I Vasastan hade det handlat om en annan typ av projekt, där man inte vill vara hjältar. Man är mer i opposi-

ENSAMMAKT. Civil olydnad i Vasatan är att dra sig undan kollektivet, enligt Cecilia Stegö-Chilò.

tion mot de kollektiva ordningar som råder, man loggar ur.

– Det är en kraft att räkna med, framhöll hon med en oförskräckt hänvisning till obetalda TV-licenser...

Just på Orienteatern gav inte påpekanden om TV-licens och att det inte får vara straffbart att gå mot röd gubbe några stora ovationer – det gjorde däremot ett schymanskt utbrott om hur slätt parlamentariska församlingar står sig mot kapitalet.

Precis som Claes Borgström återkom till: det handlar också om värderingar. Så exempelvis: hur ska man som

» Det finns ingen förändringskraft i dolt motstånd, öppenheten är poängen och det är viktigt att man tar konsekvenserna av vad man gjort.

VÄNLIGHET. Bjud poliserna på choklad när du grips, tipsar aktivisten Martin Smedjeback.

”rättfärdig” aktivist förhålla sig till en meningsmotståndare som använder sig av samma metoder? Cecilia Stegö-Chilò uttryckte saken genom att fråga vad Martin Smedjeback skulle gilla om nån gjorde inbrott hos hans eget gäng?

– Jaaa... då skulle de öppet få försvara det inför rätten sen. Det vore intressant, konstaterade Smedjeback stillsamt.

Metoden, förutsatt att den följs, lånar sig inte till vilka ändamål som helst. Det gjorde exemplet helt klart. Men förutsatt att värderingarna är i samklang, är den användbar

i alla lägen? Claes Borgström ansåg att det i många fall kan vara lämpligare att exempelvis gå och rösta, även om han uppfattar civil olydnad som en nödvändig beståndsdel i ett demokratiskt samhälles utveckling.

En fråga om civil olydnad i samband med avvsningshotade flyktingar föranledde Gudrun Schyman att i en explosion av mustigt språk göra sin ståndpunkt i asyl- och flyktingpolitiken känd:

– Det finns inget område där politiker kommer så lätt undan! Det är politiska beslut om verkställs. Det finns människor att ställa till svars. Och de ska konfronteras med de beslut de har fattat – varenda jävla dag!

Tacksam för detta starka stöd i hans egen hjärtefråga återgäldade Bengt Wadensjö med att föra in jämställdhet i diskussionen, Claes Borgström fyllde i med att citera Telias tidigare vd Marianne Nivert: ”Den dag jag träffar lika många korkade kvinnor som korkade män i styrelserummet har vi jämställdhet”.

Och det stod strax klart att Gudrun Schyman förutom

REDO. Bengt Wadensjö kanske ser sig ut på civil olydnad för ökad jämställdhet.

kvotering gärna kan tänka sig att planera en aktion tillsammans med Wadensjö för att uppnå just det. Under tiden som vi ser fram emot vad den konstellationen ska hitta på kan vi grunna en stund över den olydnadsmanifestation som blivit en del av Claes Borgströms liv: precis mitt emot hans sovrumsfönster finns ett betongfundament där en graffitimålare har satt sitt avtryck. Det lyder kort och gott: ”Det tog mig tre dagar att göra det här”.

– Det är det första jag ser när jag drar upp gardinen på morgonen. Jag tycker det är underbart.

BO WIRMARK

Kristdemokraternas förlorade själ

Det fanns en gång ett KDS-parti som länge hade sin identitet vid sidan av höger-vänster-uppdelningen i svensk politik. Det drev biståndsfrågorna progressivt, krävde en generös flyktingpolitik, var en aktiv kritiker av svensk vapenexport, försvarade en restriktiv alkoholpolitik och värnade om de utsatta i samhället.

Inför kristdemokraternas politik i dag känns det inte bara som att detta var mycket länge sedan. Det är rent av svårt att förstå att det är samma parti. Själva andan i partiet – eller i vart fall i partiledningen – tycks numera vara en helt annan.

Göran Hägglunds artikel i höstas på DN Debatt om ”verklighetens folk” är ett slående exempel på detta. Analysen är svepande men grumlig, på temat ”Sveriges radikala elit har blivit den nya överheten”. Exakt vilka som Hägglund räk-

» Hägglunds artikel framstår som ett medvetet flörtande med reaktionära stämningar.

nar dit meddelas inte, men Mona Sahlin, Claes Borgström och Yvonne Ruwaida nämns. Samt kulturarbetare och kvällstidningskrönikörer – och de som gillar abstrakt konst!

Vad vill Hägglund uppnå? Artikeln framstår som ett medvetet flörtande med reaktionära stämningar som dessbättre är ovanligt i svensk politik. Med sina försåtliga formuleringar kunde artikeln lika gärna varit skriven av någon sverigedemokrat. Mycket riktigt har också SD:s partiledare Jimmie Åkesson sagt sig vilja överta formuleringen om verklighetens folk.

Hägglund säger sig slå vakt om vanligt folks rätt att vara som folk är mest – vad han nu menar med det. Perspektivet ligger på mikronivå, på den enskilde med familj. Därmed väljer han medvetet att blunda för problem och orättvisor som blir synliga först på ett strukturellt plan. Att den enskildes agerande ofta har sin grund i ekonomiska och andra spelregler låtsas han inte om.

Eftersom Hägglund ignorerar strukturellt betingade problem går han förstås också till frontalangrepp mot varje tanke på kvotering. En av kristdemokraternas huvuduppgifter kommer enligt Hägglund att vara att värna den enskildes fria val. Utspellet kommer just när moderaterna börjat intressera sig för strukturell ojämställdhet och diskuterar kvotering som ett tänkbart motmedel. Tänker kristdemokraterna söka bot för dåliga opinions-siffror genom att markera sig som ett extemparti till höger om moderaterna?

En sådan utveckling kan mycket väl vara på gång. Partiet dras allt tydligare i reaktionär riktning. De som en gång gillade KDS har mer än en anledning att fundera över om partiet förlorat sin själ.